

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ

ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына**

2024 жылғы 26 қаңтардағы № ДС-21

Құрметті депутаттар!

Сіздердің студенттік жатақханаларда орын тапшылығы мәселесін шешуге қатысты депутаттық сауалдарыңызға төмендегіні хабарлаймыз.

Жеке кәсіпкерлік субъектілерімен мемлекеттік-жекешелік әріптестігін құру арқылы студенттерге арналған жатақханаларды салу бойынша жаңа ұлттық жоба құруға қатысты

Студенттерді жатақханалармен қамтамасыз ету мәселелері стратегиялық және бағдарламалық құжаттармен, оның ішінде Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасымен, Жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасымен (бұдан әрі - Тұжырымдама), Әлеуметтік саладағы мемлекеттік-жекешелік әріптестікті дамытудың 2024-2028 жылдарға арналған кешенді жоспарымен¹ (бұдан әрі - Жоспар) және т. б. айқындалған.

Жеке кәсіпкерлік субъектілерін тарта отырып, жатақханалар салу бойынша МЖӨ тетіктерін іске асыру үшін барлық қажетті нормативтік құқықтық актілер қабылданды.

Тұжырымдамада МЖӨ базалық параметрлері және институционалдық схема, мемлекет пен әріптестердің міндеттемелері көзделген.

«Білім туралы» Заңда студенттерді жатақханалардағы орындармен қамтамасыз етуге мемлекеттік тапсырысты орналастыру мәселелері қарастырылған.

Инвесторлардың жаңа жатақханаларды енгізуін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік тапсырысты орналастыру тәртібі Мемлекеттік тапсырысты орналастырудың тиісті ережелерімен реттеледі².

МЖӨ шартының негізінде жатақхана салған инвесторлар енгізілген әрбір төсек-орын үшін төлем алады.

Осыған байланысты МЖӨ негізінде жатақханалар салу мәселелері

¹ Үкіметтің 2023 жылғы 30 қарашадағы № 1068 қаулысымен бекітілген

² Білім және ғылым министрлігінің 2018 жылғы 14 қыркүйектегі № 464, Ғылым және жоғары білім министрлігінің 4.01.2023 ж. №1 бұйрығы

реттелген деп санаймыз.

Облыстық және республикалық маңызы бар қалалардың тұрғындарына басқа өңірлерден келген студенттерге бөлме жалға беру және оларды тамақтандыру үшін қаражат төлеу және оны қадағалау тетігін енгізуге қатысты

Заңнамаға сәйкес азаматтардың жоғары білім алуға қолжетімділігін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік білім беру тапсырысы, студенттердің тамақтану, тұру шығыстарын жабу үшін стипендия төлеу көзделген.

Анықтама: мемлекеттік білім тапсырысы негізінде 255 685 білім алушы оқиды, оның ішінде 184 мың білім алушы (72%) стипендия алады.

Сондай-ақ, мемлекет білім алушылардың жекелеген санаттарына қаржылау шығыстарын толық немесе ішінара өтейді («Білім туралы» Заңның 8-бабының 4-тармағы). Бұл ретте білім алушылардың тамақтануын ұйымдастыру мәселелері азаматтарға әлеуметтік көмек көрсету мөлшерімен, көздерімен, түрлерімен және ережелерімен реттеледі³.

Анықтама: республикалық бюджеттен 1,5 мыңнан астам жетім баланы тамақтандыруға 1 млрд астам теңге, сондай-ақ ҚазҰҚПУ білім беру гранты бойынша оқитын 3,3 студенттің тамағына 3 млрд астам теңге қарастырылған.

2023 жылғы 1 қыркүйектен бастап жетім балалар мен мүмкіндігі шектеулі жандарға колледждер мен ЖОО-ларда оқу кезеңінде олардың жатақханаларда тұруына жұмсалатын шығыстарды мемлекет есебінен өтеу мүмкіндігі берілді (29 АЕК).

Сонымен қатар Заңның 43-бабының 2) тармақшасына сәйкес ЖОО-лар студенттерді бюджеттен тыс қаржыландыру көздері есебінен тамақпен, тұрумен, медициналық қызметтермен қамтамасыз ете алады.

ЖОО білім алушылары үшін жалға берілетін жатақханаларда, хостелдерде және қонақ үйлерде қауіпсіздікті, санитарлық-эпидемиологиялық және өртке қарсы нормаларды қамтамасыз ету мәселелері ЖОО-да тәрбие жұмысын ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдармен реттелген⁴.

Осылайша, ЖОО басқа өңірлерден келген студенттерді оқыту үшін мемлекет барлық қажетті жағдайларды жасайды.

Анықтама: Басқа өңірлерден келген студенттердің саны жалпы санының 49%-ын құрайтынын ескерсек (642 588 адамнан 313 065 адам), оларды кепілді тамақпен қамту республикалық бюджетке айтарлықтай жүктеме әкеледі.

Еліміздегі күрделі жөндеуді талап ететін, санитариялық-эпидемиологиялық және өзге де заңнамада белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін жатақханалар бойынша тиісті шешімдерді шұғыл қабылдауға қатысты

Бюджет кодексіне сәйкес аталған мәселе ағымдағы бюджет шығыстарына жатады және заңды тұлғаның жарғылық капиталын ұлғайтуға осы мақсаттарға жол берілмейді.

ЖОО-ға берілген академиялық және басқарушылық дербестік (коммерциялық емес акционерлік қоғамдар нысанында) оларға дербес инвестициялар үшін жинақтардың болуына мүмкіндік береді, осыған байланысты Ғылым және жоғары білім министрлігі ЖОО-лармен бірлесіп, бюджеттен тыс және демеушілік

³ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 12 наурыздағы №320 қаулысымен бекітілген

⁴ ҒЖБМ 2023 жылғы 19 желтоқсандағы № 640 бұйрығымен бекітілген

қаражат есебінен ЖОО инфрақұрылымына күрделі жөндеу жүргізу мәселесін пысықтауда.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша «КазНУград», «ЕНУград» ірі инфрақұрылымдық жобаларын іске асыру және Қонаев қаласында академиялық қалашық құру бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Мониторингтік топтың тексеру қорытындысы бойынша С. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ жатақханалардағы жағдайлар санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес келтірілген. Астана қаласының әкімдігі бұрынғы «Рамада-плаза» қонақ үйінің ғимаратын «Астана» медициналық университетіне берді.

Анықтама: «Астана» медицина университеті 975 орындық 5 жатақханамен меморандум жасасты, 3000 төсек-орындық жатақхана құрылысы жоспарлануда, С. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ 600 орындық 9 қабатты жатақхана салуды жоспарлауда.

Квазимемлекеттік компаниялардың студенттерге арналған конкурстар/ғылыми сайыстар өткізу арқылы жастардың пәтерді жалға алу қаражатын төлеу гранттарын енгізуге қатысты

ЖОО-лардың кәсіпорындармен және компаниялармен, оның ішінде квазимемлекеттік сектормен ынтымақтастығы кадрларды нысаналы даярлау және дуальды оқыту шеңберінде жүзеге асырылады. Әріптестікті одан әрі күшейту мақсатында өңірлік ЖОО-лар жобалық офистері базасында кәсіпорындармен бірлесіп, «Мамандығым-болашағым» жобасы шеңберінде ағымдағы және перспективалы кәсіптермен жұмыспен қамту карталары әзірленуде. Бүгінгі таңда компаниялар оқу ақысын төлеуден басқа (*шамамен 5 мың студентке*) студенттерге стипендиялар, тұруға, тамақтануға пайдалануға болатын шағын несиелер төлейді.

Сондай-ақ, ЖОО-лар таза кірісті қызметкерлер мен білім алушылар үшін қажетті жағдайлар жасауға бағыттай алады.

Барлық ЖОО мен колледждердегі студенттерді толықтай жатақханамен қамтамасыз етуге міндеттеуге және жауапкершілікті олардың бірінші басшыларына жүктеуге қатысты

Қазіргі уақытта 2030 жылға дейін ЖОО мен колледждердің жатақханаларында орын тапшылығы проблемасын шешу бойынша актуарлық есептер дайындалды (*2030 жылы орын тапшылығы 2,2 мың орынды, оның ішінде ЖОО – 1,2 мың орынды құрайды*).

Бүгінгі күні 2030 жылға қарай студенттерді жатақханалармен қамтамасыз ету мәселелерін шешуге мүмкіндік беретін объектілерді іске қосу кестесі жасалды.

Сонымен қатар, жатақханаға мұқтаж барлық білім алушылардың тұруын қамтамасыз ету және жағдай жасау бөлігінде ЖОО қойылатын біліктілік⁵ талаптары күшейтілді. Сондай-ақ, тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары⁶ және білім беру жүйесінің тексеру парақтары күшейтілді, оған сәйкес ЖОО басқа өңірден келген білім алушылардың тұруы үшін жағдайларды қамтамасыз етпеуі заңнамада белгіленген тәртіппен тиісті жауапкершілікті өрескел бұзушылық болып саналады.

Оқу-ағарту министрлігі колледждердің қызметіне осындай шараларды қабылдауда.

⁵ ҒЖБМ 2024 жылғы 5 қаңтардағы №4 бұйрығымен бекітілген

⁶ ҒЖБМ 2022 жылғы 1 желтоқсандағы № 166 және ҰЭМ 2022 жылғы 2 желтоқсандағы № 116 бұйрықтары

Аталған шаралар білім беру ұйымдарының бірінші басшыларының студенттерді жатақханалармен қамтамасыз етудегі жауапкершілігін арттырады.

Аталған бағыттар бойынша жұмыс жалғасуда және Үкіметтің тұрақты бақылауында.

С. Жұманғарин